

La Ozoquerita cristallísada a Catalunya

pel

DR. M. FAURA I SANÇS

A la Península Ibèrica solzament ha sigut indicada la presència de aquest mineral en les mines de carbó de *Los Chavarris* a *Turón*, *Santullano*, junt a *Miéres* (Asturies); en la conca petrolera de *Villamartín*, aprop de *Xofra d'Arcos* (Càdiz) (1); i a Catalunya el Sr. Novelles (2) el donà a conèixer per primera volta a *Camdevanol*, prop de *Gombreny*, província de Girona, entre pissarres bituminoses, i d'un punt de parió de 61'50; i més tard D. Lluís M. Vidal (3) i En Ll. Tomás (4) el reconegueren en diferents llocs de la mateixa continuïtat estratigràfica, com *St. Llorens de la Muga*, *St. Joan de les Abadeses*, província de Girona, en les de la *Pobla de Lillet* i altres de la província de Barcelona. Emprò fins al present ningú l'havia trobat en estat de cristallització natural.

Doncs bé, amb motiu de fer els estudis geològics de les formacions petrolíferes dels Pirineus Orientals i en particular dels encontorns de *St. Joan de les Abadeses* (5) descobrirem la presència d'aquest mineral fortament interessant, entre la *Disodila*, o sigui la calça argilosa bituminífera fosca, notablement hidrocarburada, car n'és portadora d'uns 90 litres d'oli brut per tonelada de mineral d'una densitat de 0'890.

Les galeries d'exploració están obertes en el barranc de *Parrella*, situades a un kilometre aproximadament del riu *Ter*, a l'indret del kilometre 8 de la carretera de *St. Joan de les Abadeses* a *Camprodón* i en una d'elles al entrar-hi hi distingirem alguns reguers negrosos de una substància fosa, la que en un principi suposàrem de petroli

(1) 1910.—Calderón.—Los minerales de España, 8, II, p. 487.

(2) 1901.—Novelles.—Butll. de l'Inst. cat. d'Hist. Nat., I, 10.

(3) Vidal.—Reseña mineral. *Geografía de Catalunya*.

(4) 1910.—Tomás.—Minerales de Catalunya, p. 47.

(5) 1914.—Faura i Sans.—*Dictamen sobre las formaciones petrolíferas de S. Juan de las Abadesas*, p. 7.

líquit, de la mateixa naturalesa de la que havíem distingit en les cavitats de les properes calices secundaries que limiten la formació per la part N.; emprò una observació detinguda ens feu suposar es tractava de la cera mineral, i sens dubte que era la mateixa que donà lloc a la primera notícia donada per el Sr. Novelles.

Fins que cercant variats aspectes dels minerals arrencats, en el fons d'una de les galeríes pogueren recullir unes mostres, encara que en petites proporcions, d'una substància d'un color xocolatat, amb cares llustroses, i que al dirigir-hi el llum s'ens fonia, donant origen a reguers similars als que amb freqüència havia trobat casi a totes les galeríes; efectivament se tractava de la cera mineral, en son estat natural i cristallitzada.

Com la cristallització de l'Ozoquerita és dubtosa, i fins al present, son escassos els exemplars que s'han pogut trobar en aquest estat, es per lo que havia ensajat una medicació d'articles per a poguer determinar la verdadera cristallització d'aquest mineral orgànic.

Del resultat solsament podem indicar que les cares son veritablement rombos, per lo que alguns autors, l'han imposat cristallitzat en el sistema Rombic; no obstant podria molt bé pertànyer al sistema Monoclinic. Serà difícil el poguer definir el sistema de cristallització d'aquest mineral, mentres no's puguin separar de la massa, formes més completes.
